

Rahva Hääal¹ 7. V 1947

Kultuurielu

„Tasuleegid“ Riias

Neil päevil oli mul koos rohkem kui tosina eesti kunstiloolisega võimalus jälgida Stalini preemia laureaadi Eugen Kapi ooperi „Tasuleegid“ esietendust kolmandas teatris — seekord väljaspool Eesti NSV piire, Riias. Läti NSV Riiklik Ooperi- ja Balletiteater tähistas selle suurlavastusega 1. mai püha, kusjuures lavastuse kontrollendus toimus Jüriöö-ülestõusu 604. aastapäeval, 23. aprillil.

Mitte ainult kunstirahva hulgas, vaid ka kogu Riia avalikkuses valitses suur huvi lavastuse vastu juba enne esietendust. Kõigis ajalehtedes ilmusid ulatuslikud artiklid, milles põhjalikult analüüsiti ooperit, eesti nõukogulikke kunsti ja ka „Tasuleekide“ lavastust hinnati kui suure tähtsusega poliitilist sündmust läti ja eesti nõukogulike vennasrahvaste sõbralikus koostöös.

Ooperiteatri kollektiiv oli tööd „Tasuleekide“ lavalettoomisel võtnud erakordse hoole ning kiirõnnumusega, ja pöötumus kiitis tegijat. Esimene eesti nõukogude ooper sai Riia laval monumentaalse, üleva, kogu saali sütitava kunstilise teostuse. Avaramad töötingimused (suur lava, koor ja orkester) võimaldasid riialastel tublisti ületada sama ooperi „Estonia“ ja „Vanemuise“ lavastuste taseme peagu kõigil aladel, välja arvatud vahest üksikute solistide vokaalsed võimed ja koori paigutine orkestri varju jäämine. Lavastaja K. Lēpa üksikasjadeni viimisteldud tööst tuleb eriti esile tõsta arvukate massistseenide võimsalt dünaamilist lahendust. K. Miežitise lavakujundus oli dekoratsioonide osas hämmastavalt jõuline, kaunis, monumentaalne. Kostüümi-

des tahtnuks näha rohkem eestipärast. Solistidest pälvisid õigustatult kiitva hinnangu A. Ludina (Saima), A. Klinka (Sirje) ja A. Jakobsons (Kulle), kuid ka kõik teised aitasid edukalt kujundada terviklikku ansamblit, kelle suurepäraseks juhiks oli dirigent, Läti NSV teeneline kunstitegelane L. Vigner.

Lavastust pingelise tähelepanuga jälgides sain haarava, paiguti koguni vapustava kunstilise elamuse. Täiskilutud saali tormilised kiiduavaldused, mis etenduse lõpul sundisid eesriiet korda kümme avanema, näitasid, et allakirjutanu kui teose sünnile lähedalseisja elamused ei olnud subjektiivsed ega erandlikud.

Uhenduses „Tasuleekide“ esietendusega korraldasid Läti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees sm. Kirchenstein, Kunstidevalitsuse juhataja sm. Rokpelnis ja Läti Nõukogude Kirjanike Liit pidulikud vastuvõttud, samuti toimus lavastuse põhjalik arutelu ooperiteatri kunstinõukogus. Kõikjal märgiti „Tasuleekide“ Riia lavastust kõrgelt hinnatava saavutusena, mida tulevat pidada pöördeliseks sündmuseks läti teatrikunstis. Palju, siiraid, südamlikke sõnu öeldi Eesti Nõukogude Vabariigi, eesti rahva, eesti nõukogude kunsti aadressil.

Esietenduse puhul oli Riiga sõitnud ka NSVL Kunstidekomitee muusikaliste teatrite peavalitsuse ülem sm. Kuharski, kelle tõendusel „Tasuleekide“ lavastamine Moskvas teostuvat käesoleva aasta jooksul.

Paul Rummo